

تۆرك يوردى

ناشرى : تۆرك يوردى

مدىرى : آقچوره اوغلى يوسف

يىل ۳

صاى ۹

۹ كاتورمانى ۱۳۲۹

احتیاجاتی ، غایه‌سنی کوستره‌جک بر ماهیت کسب ایتیش ادبیاته مالک دکلز ،
دیه کدرله‌نیور .

ایچه اوزون سورن مقاله‌می بئیرمک ایچون صوک بر سوز سوبله‌یه‌جکم :
تورکر حقیقی ، ملی بر ادبیاته‌مظهر اوله‌جقلردر ، چونکه «ملی وجدانلری»
دوغمشدر ، بن بو ملی وجدانک دوغیشنی خیلی زمان اول بر جوق نظام‌لرله
کورمشدم ؛ حقیقی و ملی ادبیاتک دوغه‌جغنی‌ده اسکی ادبیات صاحب‌لرندن سلیمان
نظیف بکله آرقاداشارینک تلاشندن آ کلیورم ...!

قاضی کوی ، ۱۲ تشرین اول ۱۳۲۹

علی جانب

تاریخ و آثار عقیق

بولغارلرک منشائی

برنجی قسم

دولغا رطونه بولغارلرینک لساندره مأخوذ اماره‌لر

(باشی ۱ نجی بیلک ۱۷ نجی صایسندہ)

(مختلف کلمات (مابعد)

سلکی ویا شلکی — Selki ، Silki . ابن فضالانک مکتوب‌لرندن

مقتبس کلمات میاننده اولوب صورت تلفظی و معنای اصلیی الآن یک مہمدر .

سلفورسکی اسلاو- روم الفاظی اولان «سلقو» و «واسلقو» کلماتندن مشتق بر

سوز کبی تلقی ایدرسده بولغار پروفیسوری شیشمانوف محرد موسی‌الیهک

مطالعہ‌سنی کولونج بولیور . محرد کرقاری اسلاو لسانندہ مستعمل Salko

Sulko ، Silka ، «شولو» Sekulo ، «شیلکو» Schilko و الح کلماتی بالادہ

مندرچ «سلکی» ویا «شلکی» کلمہ‌لریلہ مقایسه ایتسکده در ، قازان دارالفنون

معلملارندن بولۇغىن ، چەرەميسلار و چواش توركلرى آره سنده پوتپرستلىك اعتقادات باطله سنى ارثاً محافظه ايدنلر اليوم يكدىكرينه «سلكو» Silko اسمنى ويرمكدە بولندقلرىنى بالذات مشاهدە ايله مشدر. اشبو كله ، چواشلىك حاكميت ماضيه لرېنك مېهم برخاطره سنى آكدىرير طرزنده تلقى ايدىلوب آنلرك آره سنده كال احترامله ياد ايدىلمكدە در. بزچه شو صوك حال ، تصادفاً روم واسلاو «واسىلى» كله سته بكمزمين اشبو «سلكى» لىك بالخاصه اسكى بر چواش تورك اسمى اولديغنى كوسترييور؛ نته كيم حال حاضرده سالنيك ولايتى داخلنده قلقيش قضاىنى بولغارلريله ديكر محللرده كى بولغارلر آره سنده دىنى ارثاً محافظه اولنان پوتپرست اعتقادات باطله سنجە يكى دنيايه كلن ارلك چوجوغي وابقيس كونه قدر «سلكو» Schilko ، «شوله» Schule تسميه اولنور و وابقيس مراسمى اجرا اولندقدن صوكره آرتق بولفظ استعمال اولنه ماز. چونكه اختيارلرك آكلاتديغه كوره بواسم پوتپرست بر اسم ايمش و چوجوق وابقيس مراسمندن اول پوتپرست اولديغى ايچون بواسم ايله تسميه اولنه بيليرمش بالاخره ايسه خريستيانلىغى قبول ايدنجو اونك تلفظندن صرف نظر ايتك لازم ايمش .

ايكنجى قسم

(اسرر - بولغار) كاپا آنازده كوريلن (تورك - بولغار) لىقانى رېونلرك اهمىنى

وولغا و طونه بولغارلرېنك اساساً تورك قومنه منسوب اولدقلرينه دائر مقاله مزك برنجى قسمنده ذكر وتعدادايتديكمز لسان وثيقه لرى تقريباً اونجى عصر ميلادى يه قدر دوام ايدر . عصر مذكوره طونه بولغارلرى آره سنده يازى وادبيات بيدا اولميه وانكشافه باشلايدىغىچون بولغارلرك منشألى حقنده برلى وعين زمانده دهاقلى لسان وثيقه لرېنە تصادف اولمىسى لازمكلىركن اسباب آتیه طولاييسيله بوقيل وثائق مفقوددر . طقوزنجى عصر ك اورته لرندە طونه بولغار خانلرندن بويىس كندى تبعه .

سندن اولان و اوتهدنبری بیزانس ایمپراطورلنی سیاسته متایل بولسان ودها
 اول خرسیتیانلنی قبول ایتیش اولان یرلی اسلاو عنصرندن مهم بر قسمنک
 جهد و تأثیریه و خارجدن بیزانس حکومتیه دیگر بعض اوروپا حکمدارلرینک
 نفوذ و نضیقیه دین عیسوی بی قبول و مملکتنده رسماً اعلان ایتک مجبوریتده
 بولندی . تورک - بولغار عنصری بوکا تحمل ایدمه یه رک عصیان ایتدی . بو
 صورتله باشلایان قانلی اختلال و عصیانلر طولایسیه بر قاج حکمدار خلغ
 و تحویل ایدلدیکی کبی مملکتنده خرسیتیانلک بقاسنی آرزو ایدن بوریس خان،
 عیالفلردن الی قدر الک بیوک تورک - بولغار زادگانی بتون عائله لریله
 برابر قتل و اعدام ایتدیردی و بالاخره کندیسیدمه سلطنتدن فراغت ایتک
 مجبوریتده بولندی . بتون بو احوال مملکته حاکم بولسان تورک - بولغار
 عنصرینک یکی دینه بردرلو ایصینه مامش اولدیغه دلالت ایدر . دیگر جهندن
 دین عیسوینک سالک و ناشرلری اولان اسلاولر ایسه کلیسا کتابلری روچه دن
 کندی لسانلرینه نقل و ترجمه ایتدیلر و بو صورتله اسلاو لسانی کلیسا لانی
 شکلنی آلدینی کبی دور مذکورده بولغار ادبیاتی منحصرأ روچه کلیسا
 کتابلرینک ترجمه لرندن و دینه عائد بعض تفسیرلردن عبارت بولوندیغیچون
 ادبیات لسانی موقعی ده اکتساب ایلدی . اسلاو لسانی ، دینی و مقدس لسان
 موقعی اکتساب ایلینجه آتق سوکره دن کلن محررلرله ناقللر بولسانک اساندن
 طیشاری چیقماق مجبوریتده ایدیلر . فضله اوله رق مختلف زمانلرده جاری
 اولان روحانی سانسورلر ، کلیسا کتابلرینک مندرجاتیه برابر لسانک تبدله
 اوغرامامه سنه ده کمال اهمیتله اعتنا ایدیورلردی . ایسته بونک ایچوندرکه اون
 بشنچی عصره قدر یازیلان و بو کونه قدر محافظه ایدییلان بعض اسلاو - بولغار
 روحانی و ادبی اثرلرندن بولغارلرک اصل ملی لسانلری حقنده طوغری و حقیقی
 بر فکر حاصل ایدیه من . عرض ایتدیگمز بتون بو غیر مساعد احواله رغماً
 اصل ملی بولغار لسانی رسمی کلیسا لسانه اجرای تأثیر ایتکدن خالی قالمشدر .
 تدقیق السنه اعتباریه (اسلاو یزم) ک انک معروف متخصصلرندن آوستریالی
 درقنر فرانس میکلوشیچ Dr. Franz Mikloschitch بولغار کلیسا لسانده

موجود اولان و حقیقت حالده اسلاو اسانلرینه تمامیه ییانجی بولنان ایزلری
 کال اعتسا و اصابته تدقیق ایلدی . مومی الیه تدقیقات و تبعات واقعه سنی
 Die türkischen Elemente in den südost und osteuropäischen-
 sprachen [۱] جنوب شرقی و شرقی اوروریا اسانلرینه تورک عنصرلری .
 سرلوجه سیه نشر ایتدیکی مهم مقاله سیه و بالا آخره بشقه جه نشر ایلدیکی
 علاوه لرله (nachträge) تعمیم و توثیق ایلشدر .
 میقلوشیچ ک مطالعه و اعتقادینه کوره تورک - بولغار ملی اسانندن بولغار
 اسلاو کایسا لسانه انتقال ایلان بو قبیل کلماتدن بعضیسنی زیرده ذکر و تعداد
 ایده جکیز . مذکور کلمه لردن بر طاقی آز چوق اسلاو لاشدیرلمش و اغلاق
 اولمش ایسه ده اولردنه کی تورک اساسی ینه قولایجه آ کلاشیلیر .

تورک - بولغار کلمه لری	تورک - عثمانلیجه ده مقابللری
باطوغ batog	بوداق
بایاتی [۲] baıst-i	بایاتی = باغلامق، بوکو بایاتی = آلدایق .
بولیارین bolıar-in	طوماشکه کوره : بوی، بویلو سوزندن مشتقد .
بوبرهک bubrek	بوبرک
بویاتی buia-ti	بویومک
بلچوغ beltshug	بیله زیک
بهلهغ beleg	بیلیکی
ذوکل zughel	ذخل
امارا imara	مسیخ
قلوبوغ klobuk	قالپاق
قومامار komamar	قر
قاندیلو kandilo	قندیل
کرامیدا keramida	کرمید
قومه ریق kumerik	کرک
پکسیماد peksimad	پکسیماد

Denkschr der WienerAk. xxx iv [۱]

[۲] (تی - ti) اسلاوجه مصدق اداتیدر .

تورک - بولغار کله‌لری	تورک - عثمانلیجه مقابله‌لری
pachenog	باشه‌نوغ
san	سان
sirmen	صیرمه‌ن
sokadj	سوقاچ
soson	صوصون
topor	طوبور
talia	طالیا
telega	ته‌له‌غا
tlimadj	طلماچ
toiaga	طویاغا
tovar	طوار
hagan	خاغان
tsekekan	چقن
tschrtog	چرطوغ
tschepag	چپاق
schenlik	شنلک
	باجاناچ
	سان (صایق مصدرندن)
	صیرمه
	سوقه (سوق مصدرندن)
	(سوسن) بر نوع چیچک
	اسمیدر (فارسیجه)
	تبر [۱] (باله)
	بر نوع سکود آغاچیدر.
	(دالمان مشتاقدر)
	طالیغه (آراهه)
	دیلمای (ترجمان)
	دایاق (دکنک)
	داوار (حیوان)
	خاقان
	جکپیچ
	چارداق
	چپکن (بر نوع البسه)
	شنلک

کورسchi، شیشماوف و ده‌ا بعض محررلر، میقلوشیچ طرفندن نشر و توثیق ایدیلان مذکور کلماتدن بر طاقی حقیقه منشأ اعتباریه بعض قیودات و ایضاحات درمیان ایتیمکده درلر. از جمله (باطوق)، (قلاپوق)، (طوبور) (طلماچ)، (چقن) کله‌لری تورک - بولغار کله‌لری اولقله برابر بولغار - اسلاو کلیسا لسانه بولغار عوام لسانی واسطه‌سیله انتقال ایتیمه‌رک جوق اسکی بر زماندنبری بانعموم اسلاو عناصری حال وحدتده ایکن قومشوری اولان تورک - تانارلردن اخذ ایله استعمال ایتیمکده اولدقنری بیان ایتیمکده درلر. شایان قید و تذکاردرکه میقلوشیچ دخی منحصرأ بوکله‌لر ایچون عین فیکرده در.

(قاندیلو)، (پکسیاد)، (کرامیدا)، (قومه‌ریق) کله‌لر ایسه یونان لسانی

[۱] بوکله فارسیدن اولقله برابر تانار - تورک طریقله اسلاو بولغار لسانه کی مشدر.

واسطه-يله بولغار گليسا لساننه كچمىش اولدينى قبول ايدلمسكده در . السنه شرقيه متخصصلى (امارا)، (ذوكل)، (قومامار) گلهلرينك عرب قوزموغرافيا اصطلاحاتندن معدود اولدقلى اعتقادنده در .

(تويغا)، (جرمن) ودها بوكي بعض گلهلركده پروفيسور شيشمانوف يقين زمانلرده عثمانلى لسانندن بولغار دينى كتابلرينه انتقال ايلديكى فكرينده در . مذكور گلهلر حقنده كى اختلاف افكار لزومندن زياده اعظام ايدلمش اولدينى قضيه-ندن شيمدليك صرف نظاره هيچ بر صورتله مختلف في اولميان بعض گلهلرى ذكر ايتمكه اكتفا ايله جگيز :

بابانى = (بايمق)، بيسر (Biser) = (اينجو)، بربيارين = (باى)،
 بورك = (بورك)، برلغ = (بيلكى)، بلجرو = (بيله زيك)، باش-نوغ =
 (باجاناق)، صابه = (صان)، صوصرو = (سوسن)، مافانه = (خاقان)،
 چرئور = (چارداق) .

پروفيسور شيشمانوف اسلاو بولغار گليسا كتابلرنده موجود اولان كلماتك عددنى صوك درجه تحديد ايتمكه برابر بوللره ينه بيوك اهميت عطف ايتمكه وبوكا دائر شو صورتله اداره لسان ايتمكه در : و بولكلرك بولغار لسان اديسنة قدر انتقال اينديكى حقنده كى حقيقت اهمال اولنه ماز . عددنك آز اولسى حد ذاتنده بولغار لساننده موجود اولماسى قدر حائر اهميت دكلدر . تاريخك نقلياتنه كوزه يونان قديم يونانليرله ساكن اولان يرلر بيوك بر اسلاو نفوذ و جريانك تحت تاثيرنده بولمىش اولدينى حالده اسكى ويكى يونان لسان اديسنة انجق اون بر اسلاو كلمسى داخل اوله بيلمشدر .

بوننده علاوه ايدلم كه بر چوق اسلاو آثار عتيقه-سنده تورك - بولغار كلماتك موجود اولوب اولمدينى حقنده هنوز تدقيقات و تتبعات كافيه ياپلامشدر .

پيتمدى

ابراهيم مانولف